

Rahasta on moneyksi

Joel Kuortti

”Rakennemuutos vei rakkauden” laulavat Sinikka Sokka, Heikki Kinnunen ja Sulevi Peltola Jukka Virtasen sanoittamassa KOM-teatterin klassikkokappaleessa vuodelta 1979. 35 vuotta myöhemmin talouden realiteetit vaikuttavat edelleen niin arkipäivässä kuin rakkauselämässä, yhtä hyvin työssä kuin vapaa-ajassa. Talous ja raha puhututtavat ja pohdituttavat – talouspuhe näyttää saaneen otteen meistä ja ajattelu- ja työskentelytavoistamme. Rahaa haetaan jatkuvasti, sitä kerätään ja kerjätään, siitä puhutaan ja sen puutteesta valitetaan tiedotusvälineissä ja kahvipöydissä. Raha puhuu meissä – kutsuu, vie, käskee, pakottaa, houkuttelee tai suostuttelee.

Kulttuurintutkimuksen teemanumero Kulttuuri ja sisäistetty talous käsittelee talousteemaa eri näkökulmista. Mikä on rahan vaikutus? Miten olemme sen sisäistäneet? Miten me puhumme rahasta? Raha on yhtä aikaa sekä erittäin konkreettinen päivittäisen toimeentulon väline että vertauskuvallinen ja abstrakti sosiaalisen hierarkian ilmentäjä: Rahasta on moneyksi. Välikausitakki-yhtye toteaaakin Talouselämän rautaiset lait -kappaleessaan (1978) Harri Rinteen sanoin napakasti, että ”ne on köyhiä, joilla ei oo rahaa”.

Teemanumero sai alkunsa viidensien Kulttuurintutkimuksen päivien teemasta Sisäistetty raha, mutta se on syntynyt pääosin näistä erillään. Numeron aiheet liikkuvat kirjallisuuden ja tunteiden maailmassa, luonnonsuojelussa, kulttuuritoiminnassa, uusliberalismin kritiikissä, köyhyyden ongelmassa ja populaarikulttuurin sarjamurhaajailmiössä. Yhteisenä tekijänä on tarkastella, miten talous vaikuttaa kulttuurin eri osa-alueisiin.

Kulttuurintutkimus ja Kulttuurintutkimuksen seura ovat omalta osaltaan joutuneet todistamaan taloudellisten realiteettien merkityksellisyyden. Toiminta on niukenevien resurssien myötä vaikeutunut, ja vaikka esimerkiksi lehden toimitusprosessia on sisällöllisesti kehitetty, on julkaisuaikataulua jouduttu taloudellisista syistä hidastamaan. Lainattakoon lopuksi Irwin Goodmanin monien talusteemaisten esitysten joukosta kappaletta ”Manu vippaa muutama markka” hänen kolmanneltatoista levyltään *Kolmastoista kerta* vuodelta 1977: ”Voi Manu, pennit pyörimään laita. ... Silloin sä reilu kundi oisit”. Suomen Pankin tuolloinen pääjohtaja ei laulajan suostuttelulle heltynyt, eikä painanut Irwinille lisää setelejä, vaikka laulun mukaan Irwiniä kuunteli ja setelip(a)inon päällä istui. Kenen reiluuteen nyt köyhän kulttuurintutkijan pitäisi vedota senttien pyörimään laittamiseksi?

Muuten, oletko huomannut? *Kulttuurintutkimus*-lehden uudet verkkosivut osoitteessa www.kulttuurintutkimus.fi on nyt avattu. Sivuilla on vuodenvaihteessa julkaistu lehden Terveys-aiheinen teemanumero 2/2013. Kyseinen numero ilmestyy kokeilu- luontoisesti ainoastaan sähköisenä. Jatkossa pohdimme lehden julkaisumuotoa hyvin tarkkaan – myös talouden näkökulmasta.

Kulttuuri ja sisäistetty talous -teemanumeron ilmestyessä julkaistaan lehden verkkosivuilla kaksi tekstiä: Ville Sassin puheenvuoro ”Yksisilmäistä vai silmiä avavaa? Onko suomalaisella kirjallisuudella antia kriittisessä rahakeskustelussa?” sekä Hanna Kuuselan essee ”Sisäistä rahan valta! Hakkerit, Himanen ja rikastumisen etiikka”.

Toimitus kuulee mielellään lukijoidensa palautetta lehdestä ja uusista verkkosivuista.